І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 79. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 27-го КВІТНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 27, 1960 No. 79. VOL. LXVII.

ДЕ ҐОЛЬ ВИГОЛОСИВ ПРОМОВУ ПЕРЕД СПІЛЬНОЮ СЕСІЄЮ КОНҐРЕСУ

ЗАКЛИКАЄ ДО СХІДНЬО-ЗАХІДНЬОГО ПОРОЗУМІННЯ, ЩОБ ВРЯТУВАТИ СВІТ ПЕРЕД КАТАСТРОФОЮ

Вашингтон. — Французький президент де Ґоль 25-го квітня виголосив промову перед спільною сесією Конґресу, закликаючи до порозуміння між Сходом і Заходом, бо це вже „останній момент", щоб рятувати світ перед атомовою катастрофою. Він сказав, що як не прийде до порозуміння, то Франція мусітиме продовжувати розвивати свою атомову зброю, а інші держави будуть робити те саме і так зближатиметься риск „найбільшої катастрофи". Сенатори і конґресмени оваційно вітали французького президента не тільки за зміст його промови, але також і за її форму, бо де Ґоль висловлював свої ідеї докладно, ляконічно і з рідкою красномовністю. Він говорив з пам'яті і тільки два рази заглядав до приготованого тексту. Увечорі 25-го квітня видано спільний комунікат, в якому стверджується, що президент Айзенгавер і президент де Ґоль погодилися в тому, що „головною ціллю конференції на вершинах" повинно бути „дійти до злагіднення напруження в міжнародній ситуації". Особистий секретар президента Айзенгавера Джеймс С. Гаґерті і особистий секретар де Ґоля П'єр Барадюк вияснили, що злагіднення міжнародного напруження можна осягнути тоді, коли дійде до порозуміння в справі роззброєння, і тому ця справа буде на першому місці на конференції на вершинах. Президент де Ґоль в своїй промові перед Конґресом казав, що треба прийти до порозуміння в справі контролі „комунікаційних засобів смерти — керованих ракет, літаків і кораблів". Уряд ЗДА має інший плян в цій справі, бо уважає, що найважливішою справою на конференції „на вершинах" повинна бути контроля атомової зброї. Та хоч існує це розходження, то представник де Ґоля Барадюк заявив журналістам, що Захід виступатиме на конференції в Парижі як одність, а не індивідуально. З заяв Гаґерті і Барадюка виходить, що обидва президенти обговорювали всі світові проблеми, але оминали ті справи, де могло б прийти до значнішої різниці поглядів. І так Барадюк заявив, що він не знає, чи президент де Ґоль порушував справу, щоб Франція брала участь в конференціях, де обговорюється справу атомової зброї, до чого вона повинна мати право після випробовування своїх атомових бомб.

ДЕПАРТАМЕНТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ВІДКЛИКАВ СВОЄ НЕПРИХИЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ЩОДО ЗДВИГНЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНҐТОНІ

АСИСТЕНТ СЕКРЕТАРЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ В ЛИСТІ ДО Д. ГАЛИЧИНА ВИЯСНЯЄ ПОЧАТКОВУ ОПОЗИЦІЮ ПАМ'ЯТНИКОВИМИ ТРУДНОЩАМИ В СТОЛИЦІ КРАЇНИ

Вашингтон. — „Ми бажаємо поінформувати вас, що департамент внутрішніх справ відкликав свою неприхильну рекомендацію щодо резолюції H. J. 311" — поінформував головного предсідника УНСоюзу Д. Галичина асистент секретаря внутрішніх справ Роджер Ернст у своєму листі з 22-го квітня у відповідь на інтерпеляцію Д. Галичина у справі становища того департаменту відносно пропонованого згаданою резолюцією дозволу на здвигнення пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці країни Вашинґтоні. Голова УНСоюзу інтерпелював у цій справі негайно, як тільки довідався, що департамент внутрішніх справ зайняв у цій справі неприхильне становище. Роджер Ернест у своєму листі пише:

„Нам було б направду дуже жаль, якщо б ви думали, що становище департаменту внутрішніх справ відносно законодавства, яке уповноважувало б здвигнення пам'ятника Тарасові Шевченкові на публічній площі в дистрикті Колумбія, в будь-який спосіб вказало б, що ми вважаємо що Шевченко не заслуговує на таке вшанування. Ми ані на хвилину не сумніваємось, що ідеали в його творчості причинились до українського руху за незалежність. Проте, на виправдання становища цього департаменту відносно згаданого законодавства та у відповідь на вашого листа з 15-го березня, буде властивим вияснити, що тепер в публічних парках в дистрикті Колумбія стоїть усіх 91 пам'ятник. Крім цього, 44 пам'ятники вже схвалено або запропоновано. Є причини здогадуватись, що кожна черговa сесія Конґресу принесе дальші пропозиції на будову пам'ятників, як американським патріотам, і видатним особам з інших країн світу. З цілою щирістю треба сказати, що відповідні місця на такі пам'ятники вже в більшості використані та що в наступних роках буде дуже важко знайти місце, що відповідало б потребі здвигнення таких пам'ятників. Наше звідомлення про Тараса Шевченка з'ясовувало ділему, перед якою стоїть цей департамент в теперішньому часі відносно постійно збільшуваної кількости пам'ятників, що їх поодинокі групи бажали б поставити в парках дистрикту Колумбії, і тому запропонував встановити апарат, який обміркував би політику, філософію та напрямні для будови пам'ятників у столиці країни. Передача такої загальної пропозиції була припізнена і в обставинах ми бажаємо поінформувати вас, що департамент внутрішніх справ відкликав свою неприхильну рекомендацію відносно законопроєкту H. J. 31. Сподіємось, що ця заява вияснить вам дуже серйозну ситуацію, перед якою стоять представники цього департаменту відносно тих справ та у відповідній мірі вияснить наші причини для встановлення одностайної політики у справі пам'ятників для цієї національної столиці".

СИНҐМАН РІ ГОТОВ ЗРЕКТИСЬ—ПРИЗНАВ ВСІ ВИМОГИ ОПОЗИЦІЇ

Сеуль. — 85-річний президент Південної Кореї Синґман Рі заявив, що він готов зректись президентури, як цього забажає собі нарід. У зв'язку з закидами, що недавні президентські вибори були пофальшовані, він розписує нові вибори, а віце-президентові Лі Кі Пунґові, який „виграв" у безсумнівно пофальшованих виборах, він, Синґман Рі, казав зректись всіх урядових становищ. У свому короткому комунікаті старенький президент Рі перестерігав проти постійної смертельної загрози, якою є комуністи поза 38-ою паралелею, які тільки чигають на нагоду для переведення повновної агресії. Комунікат Синґмана Рі появився після того, як на вулицях Сеулю відбулася знову ґрандіозна демонстрація студентів. Вулиці були окутані димом від слізного газу, але студенти, розпорошувані військом, раз-у-раз верталися під палац президента Рі та криками домагалися його зречення і нових виборів. Одна ґрупа демонстрантів прорвалась під дім віце-президента Лі Кі Пунґа, вдерлась туди і цілком здемолювала дім. Поліція, що охороняла дім, стріляла і вбила двох демонстрантів. Віце-президент Лі врятувався втечею заздалегідь. Після проголошення комунікату про нові вибори та відсунення від усіх становищ віце-президента Лі Кі Пунґа, в столиці Сеулю і інших південно-корейських містах настала атмосфера відпруження і радости. Але західні часописи лякаються, чи звеличники Синґмана Рі та тактики „твердої руки" супроти опозиції не захочуть організувати контр-демонстрацій. У такому випадку могло б прийти до кривавих вуличних зударів. Американський амбасадор МекКонафі проголосив заяву, в якій він прославляє Синґмана Рі за його рішення піти назустріч вимогам народу. Амбасадор ЗДА запевнив, що ЗДА не втручаються у внутрішні справи суверенної Кореї та що надалі дають їй повну підтримку. — Скликано парлямент на надзвичайне засідання. Для переведення зміни устрою, щоб увести уряд прем'єра, відповідального перед парляментом, а функції президента обмежити до репрезентації, треба буде зміни конституції. Невідома ще особа нового прем'єра. Міністром закордонних справ став тимчасово колишній прем'єр Гу Чунґ, 64-річний політик, що відійшов був від уряду після конфлікту з Синґманом Рі. Тепер Синґман Рі просив його вернутись до уряду. Гу Чунґ мав довшу розмову з американським амбасадором.

ХРУЩОВ ЗНОВУ ШАНТАЖУЄ ЗАХІД ПОГРОЗАМИ ЩОДО БЕРЛІНУ

Москва. — Нікіта Хрущов, у своїй промові в Баку на Кавказі, формально в „республіці" Азарбейджані, загрозив в минулий понеділок 25-го квітня ц. р., що у випадку, коли Совєтський Союз „буде примушений" підписати сепаратний мировий договір з Східньою Німеччиною, а західні держави такого договору не підпишуть, західні держави будуть позбавлені всякого доступу до Західнього Берліну — „суходільними, морськими і повітряними шляхами". Коли ж західні держави захотіли б силою дістати такий доступ — то Совєтський Союз — заявив Хрущов — негайно силою протиставиться цьому. Нікіта Хрущов заявив, що він їде на конференцію „на вершинах", що почнеться 16-го травня ц. р. у Парижі, з надією, що йому вдасться переконати західніх партнерів про потребу підписання мирового договору з „двома Німеччинами" та перетворення Західнього Берліну у „вільне місто". При цій нагоді, він гостро критикував державного секретаря Крістіяна Гертера та особливо підсекретаря Доґлеса Діллона за їх останні промови. Хрущов закинув їм „викривлювання" дійсної політики Совєтського Союзу. Особливо заболів Хрущова той зворот у недавній промові Діллона, де той говорив про конечність перевіряти добру волю Хрущова. Хрущов запевняв, що він має „добру волю", але водночас уважає, що Захід повинен повинуватися всім вимогам, що їх зголошують Совєти устами свого диктатора. Хрущов приїхав до Баку на святкування 40-річчя совєтського панування в Азарбейджані, себто поярмлення тієї країни. За коментарями західньої преси — це була найрізкіша промова за всі останні часи. Західні політики і преса припускали, що навіть у випадку підписання Совєтами сепаратного миру з Східньою Німеччиною і перебрання німецькими комуністами безпосередніх контрольних функцій над шляхами між Західнім Берліном і зовнішнім світом, західні гарнізони залишаться в Західньому Берліні та існуватиме безперервний комунікаційний зв'язок між тим містом і Заходом. Хрущов тепер рішуче заперечив цьому, заявивши, що з хвилиною, коли Совєти передадуть Східній Німеччині свої права і прерогативи, що їх мають за договорами з часу останньої війни, Східня Німеччина стане повним „сувереном" також Західнього Берліну, як міста, положеного в межах Німецької „Демократичної" Республіки. Деякі західні часописи не виключають, що ця остання погроза Хрущова — це манев з уваги на конференцію „на вершинах" і що нема чого брати її надто поважно. Офіційні чинники ЗДА

ҐЕЙТС ЗАПЕРЕЧУЄ РІШУЧЕ ВІДСТАЛІСТЬ ЗДА У РАКЕТНІЙ ДІЛЯНЦІ

Ню Йорк. — Секретар оборони ЗДА Томас С. Ґейтс, мол., промовляючи на прийнятті американської Асоціяції Преси, що відбулося в рамцях 74-ої річної конвенції Видавців Американських Щоденників дня 25 квітня ц. р. у готелі Валдорф Асторія в Ню Йорку, заявив, що З'єдинені Держави Америки мають видатну перевагу в ділянці ракет і тому теж не може бути ніякої мови про відставання З'єдинених Держав в оборонній системі ЗДА. „Ми безупинну аналізуємо — заявив Ґейтс — і порівнюємо воєнну силу Совєтського Союзу і З'єдинених Держав Америки і ці студії заперечують рішуче будьчию мілітарну перевагу над нами, як і те, що ми мали б буцім-то опинитися на другому місці. Якщо і в кого є таке враження, то воно не є обґрунтоване фактами. Висловлюючи признання Совєтам за випущеного ними спутніка, Ґейтс ствердив, що не тільки Совєти мають ракетні висилачі великої могутности, бо і З'єдинені Держави мають можливість застосовувати для висилання сателітів і далекосяжних ракет висилачі потужности від 600.000 до 800.000 фунтів. При випусканні ракет ЗДА користуються свідомо висилачами потужности 360.000 фунтів, з допомогою яких вони мають можливість висилати навіть такі ракети, як Атляс. Але це ще не визначає, що ЗДА не диспонують ракетними висилачами більшої потужности. З'єдинені Держави Америки мають вже сьогодні можливість, згідно із твердженням Ґейтса, висилати нуклеарні стрільна в кожну більшу ціль на території евентуального ворога.

Останній шлях д-ра Юліяна Налисника

Ню Йорк. — В неділю 24 ц. м. у похоронному заведенні Петра Яреми у Ню Йорку відбулась панахида у каплиці, що її вщерть виповнили представники установ та приятелі покійного д-ра Юліяна Налисника, колишнього адвоката, старшини УГА й дипломата УНР та активного громадського діяча в ЗДА. В імені Братства кол. Українських Січових Стрільців промовляв д-р Степан Ріпецький, в імені Об'єднання б. вояків-українців д-р Іван Козак, в імені Організації Оборони прав Лемківщини, що її головою був Покійний, ред. Ст. Женецький, а в імені Т-ва Правників д-р Дзерович. Наступного дня, в понеділок, відбувся похорон, а над свіжою могилою на цвинтарі Кальварія промовляв д-р В. Калина.

Українці Клівленду вшанували конґресмена Фіґена

Клівленд, Огайо. — Місцева Українська Громада вшанувала конґресмена Майкела Фіґена, відомого приятеля українців та інших поневолених націй, окремим бенкетом, що відбувся старанням місцевої станиці Американських Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів минулої неділі, 24-го квітня, та в якому взяло участь понад 500 осіб.

Бенкет започатковано відспіванням американського гимну, який виконала пані Зоя Желехівська під акомпаніямент проф. Заячківської-Гаврилюк. Вступне слово виголосив голова місцевої станиці ПАБНА словак п. Друбінський. Промовляли: заступник голови централі УККА адв. Іван Демер-Демкович, який виконував функції тостмайстра, член ради ПАБНА д-р Нестор Процик, представник УК АБН др Дурчанський, був. комісар еміґрації д-р О'Конор. Присутні були теж суддя МекЕлрой, посадник м Парма, мейор передмістя Брукайну, син конґресмена Вілльям Фіґен, від міської ради радник Білинський, мадярський генерал Ковач та ін. Всі промовці відзначали великі заслуги конґресмена Фіґена в справі визволення поневолених Москвою народів. У заключному слові конґресмен Фіґен закликав до дальшої наполегливої праці і

Майкел Фіґен

заявив, що й надалі боронитиме інтереси поневолених народів, не зважаючи на стан теперішньої коекзистенції. З мистецьких точок треба відзначити виступи співака-баритона, хорвата Состарка, мадярки-солістки пані Міззи, українського мішаного хору „Гомін" під батутою проф. Я. Барнича при музичному супроводі проф. Заячківської-Гаврилюк. На закінчення іменовано конґр. Фіґена почесним членом АБН та вручено йому почесну грамоту. Бенкет закінчився молитвою, яку провів мадярський священик, та співом „Боже, благослови Америку" у виконанні білоруської співачки.

У страшній катастрофі в Ірані згинуло близько 3,000 осіб

Тегеран. — У південному Ірані, за яких 550 миль на південь від столиці країни Тегерану, стався в минулий понеділок 25 квітня о год. 5:15 попол. (год. 10:15 перед пол. східньо-американського часу) землетрус, який тривав кілька секунд, але перетворив в одно румовище місто Ляр і довкільні села. В кілька годин пізніше такий сам землетрус повторився, знищивши до решти заціліли ще будинки. Місто Ляр нараховувало 17.000 мешканців, а найближче село Ґераш мало 1.000 мешканців. Губернатор тієї провінції в своїй першій депеші до Тегерану, в якій закликав допомоги, твердив, що не можливо подати навіть приблизну кількість людських жертв, бо над навіщеним землетрусом місцевостями нависла така густа курява, що ратункова акція дуже утруднена. Губернатор домагався передусім шатер і харчів. Кореспондент „Ассошіейтед Пресс" припускає, що згинуло там найменше 1.500 до 3.000 осіб, але не є виключене, що цей обрахунок так само надто оптимістичний, як було у випадку недавньої катастрофи землетрусу в Марокко. Нещастя тим більше, що саме тоді в Лярі відбувався „День дитини" і були зібрані сотні дітей із місцевих шкіл. Рятункова акція встигла врятувати з-під румовищ багато дітей, які були присипані у домах.

Українці великого Ню Йорку й околиці приготовляються до участи в Параді Льояльности

Ню Йорк. — Щорічним звичаєм, що став уже традиційним у житті великої громади міста Ню Йорку, Комітет Об'єднання Організацій міста Ню Йорку, як Відділ Українського Конґресового Комітету Америки, при співучасті Українсько - Американських Ветеранів в рямцях загального американського Комітету приготовляється до відзначення Дня Льояльности, який цього року відбудеться в суботу, 30-го квітня 1960 р., о годині 2-ій по полудні по П'ятій Евні від 92-ої до 64-тої вулиці в Ню Йорку. Цими щорічними маніфестаціями та своєю масовою і зорганізованою участю в поході наша громада виявляє перед високими американськими репрезентантами з одного боку свою льояльність новоприбраній батьківщині Америці, а з другої сторони протестує проти московського комунізму, як гнобителя України, та других поневолених народів. У справі української участи в цій параді відбулись Збори Організацій, на яких вибрано маршалів Паради, та доповнено Комітет, який складається з членів Управи і Контрольної Комісії Об'єднаного Комітету і представників Ветеранів. Похід очолюватиме група дітей і дівчат в українських народних строях. В часі походу буде приґравати дві оркестри, в тому оркестра парохії св. Юра. Участь в Параді зголосили: американські і українські ветерани, діти школи св. Юра, школа Українознавства, Пласт, СУМА, та багато інших Організацій і Товариств Ню Йорку, Асторії, Бруклину і Бронксу із своїми прапорами і транспарентами. Похід буде фільмований і передаваний на телевізії. Для придбання фондів, закликається Організації і Громадянство складати відповідні скромні, але масові пожертви чи то під час збірки до пушок, чи вплачувати до Об'єднаного Комітету.

Наради Неру з Чу Ен-лаєм скінчились

Ню Делі. — Довгі наради індійського прем'єра Неру і його найближчих співробітників з комуно-китайським прем'єром Чу Ен-лаєм впродовж шестиденного його перебування з цілим штабом дорадників у столиці Індії над справою індійсько-китайського кордону — скінчилися повною невдачею. У комунікаті, що його проголошено в понеділок 25 ц. р. безпосередньо перед від'їздом Чу Ен-лая до Непалю, сказано виразно, що „розмови не дали у висліді узгіднення існуючих розбіжностей". Ствердив це також індійський прем'єр Джавагарлал Неру, хоч він водночас признав, що внаслідку цих розмов прийшло деяке відпруження та що він переконаний, що дальших будь-яких збройних сутичок у кордонній смузі не буде. На прощальній пресовій конференції Чу Ен-лай рішуче боронив становище комуністичного Китаю, що існуючий від 1914 року кордон за так званою лінією МекМагона — не був визнаний Китаєм і тому не обов'язує Китаю. Він квестіонував арґумент Індії, що цей кордон був завжди шанований китайцями і що він традиційний та справедливий. Китайські комуністи мають претенсію до кругло 50.000 кв. миль індійської території. Чу Ен-лай рішуче відмовився евакувати місто Льонґю, зайняте збройно в минулому році, твердячи, що воно знаходиться на північ від лінії МекМагона, коли насправді воно лежить на південь від тієї лінії. Обидва прем'єри погодились в одному: щоб від червня до вересня цього року частинно в Пейпінгу, частинно в Ню Делі представники обох урядів продовжували дискусії над цією справою, при чому вони мають перестудіювати всі історичні акти, які стосуються лінії МекМагона і взагалі кордонної смуги.

Англія й Америка співпрацюють у справах розвитку народів Африки

Лондон. — Члени англійського уряду одверто домагаються, щоб у справах, які стосуються африканських народів, які донедавна були предметом британського колоніялізму, була тісна англійсько-американська співпраця. Таке твердять американські кореспонденти в Лондоні, вказуючи на небезпечні течії і рискові можливості, що виринають з моментом усамостійнення таких недавніх колоній. Ці країни не дозріли політично, культурно й економічно до того, щоб заводити у себе демократію, що є найважчою формою державного устрою, бо вимагає політичної культури народних мас. Тому породжуються там тенденції диктатури, як меншого зла від анархії і громадянської війни з маривом комунізму.

Українці Джерзі Сити взяли участь в Параді Льояльности

Джерзі Сити. — Минулої неділі, 24-го квітня, тут по головній маґістралі повіту, по Гудсонському булеварді, відбулася традиційна парада льояльности, в якій українці були чи не єдиною окремою національною групою. В параді взяли участь військові з'єднання та муніціпальні і громадські організації і товариства, головно молодь, між якою вирізнялися головно великі частини військового приспосіблення з місцевої колеґії св. Петра. Українську групу вів оточений зодягненою в національні костюми дітворою голова Відділу УКК п. А. Шаран. У поході йшли в національних одягах кілька пань із місцевого Відділу Союзу Українок під проводом п-ні Назар та сумівці і пластуни в однострoях, при чому два сумівці парадували із правдивими рушницями на плечах.

В АМЕРИЦІ

● Списувачі населення увійшли в останню фазу своєї праці і викінчують виготовляти сині формуляри, які були передані кожному четвертому голові родини. Деякі голови родин не вислали цих формулярів на подані адреси, а інші виповнили їх незгідно з інструкціями, і списувачі мусять це все справити в телефонічних розмовах або під час відвідин даних мешкань.

● Колишній президент Гаррі С. Труман викладав в Сиракюзькому університеті про уряд ЗДА, а в розмові з журналістом заявив, що не має незадоволення до нікого зі своїх політичних противників, але „ніколи не забуде Ніксонові того, що він назвав його був зрадником". Труман назвав Синґмана Рі „великим патріотом", але він вкінці „починає думати подібно як і Фідель Кастро, що, він є незаступимою людиною, а незаступимих людей немає".

● Конґресмен - республіканець із 32-ої виборчої округи в стейті Ню Йорк Семюел Страттон перевів опитування письменним способом і дістав 6,774 відповіді на тему, кого вони хотіли б мати за президента у виборах ц. р. 40.1 відсотка голосували на віце - президента Ричарда М. Ніксона, 35% — сенатора Джана Ф. Кеннеді, 9.3% — Адлея Стівенсона; 4.8% — Нелсона А. Рокефеллера. Інші демократи дістали по ще менше голосів.

● 3-го травня в Ню Йорку і в інших містах ЗДА будуть вправи в протилетунській обороні і населення мусітиме ховатися в протирадіяційних сховищах після того, як буде алярм сирен о год. 2:15 по полудні. Від другої години по полудні буде надавати радіо так зване Конелрад, а всі інші стації будуть мати перерви впродовж півгодини.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Перший Український Студентський Конгрес у ЗДА на загальну тему „Україна між Сходом і Заходом" відбудеться заходом Студентських Товариств Америки при співпраці окремих студентських товариств і під технічним зарядом филаделфійської Української Студентської Громади в днях 30 квітня — 1. травня ц. р. у Филаделфії у залях Бродвуд Готел і Ля Саль Колледж.

● Єпископ Кир Платон Корнитяк, екзарх для українців католиків у Німеччині, заіменував Всесв. о. Прелата Петра Голинського своїм генеральним вікарієм і Впр. о. Івана Лесьовича, душпастира Мюнхену, своїм канцлером.

● Журнал „Рідна Школа", видаваний і редаґований з доручення Об'єднання Українських Педагогів Канади в Торонті д-ром Василем Луцевим, перестав покищо появлятися з уваги на фінансові трудноші.

● Крайова Пластова Старшина в Канаді склала замість вінка на могилу Покійної Дружини Начального Пластуна Сірого Лева, Оксани зі Стернюків Левицької, що упокоїлася дня 30 березня ц. р. 25 долярів на цілі Наукового Товариства ім. Шевченка в Европі (Сарсель, Франція).

У СВІТІ

● З нагоди 90-річчя народин Леніна зігнано до Спортового палацу в Москві 10,000 осіб перед якими виступав член Президії Верховного Совєта, Отто В. Куусінен, старий фінський комуніст, який менше займався Леніном, а більше большевицьким мітом райдужної майбутньости, коли-то — за словами Куусінена — „совєтська батьківщина стане найпершою країною у світі також щодо народнього стандарту життя". Це станеться, коли Совєти „здоженуть і переженуть" Америку.

● В Альжирі посилюється війна. Останній французький воєнний комунікат з минулої суботи говорить про 113 вбитих мусульманських партизанів з промовчанням французьких втрат. Головний командант французької армії в Альжирі, ген. Моріс Шаль, від'їжджаючи на свій новий пост команданта середньо - європейської наземної армії НАТО, запевнив у прощальній промові в Альжирі, що „війна наближується то кінця". Французькі генерали твердять те саме вже від 5-х років.

● У Західній Німеччині з'єдинились вугільні і сталеві компанії, власність Альфреда Круппа, в одну компанію „Гіттен унд Берґверке Райнгавзен Акціен Ґезельшафт". Західні альянти зажадали після війни, щоб Крупп розпродав своє стелево-вугільне царство, але західньо - німецький уряд дозволив на згадану вгорі комасацію, з тим, що членами дирекційної ради є також голова робітничо - професійних спілок та міністер внутрішніх справ Північної Надренії — Вестфалії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASS OCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Політичні розбіжності

Вся західня політика у відношенні до Совєтського Союзу базується на переконанні, що рабовласницько-комуністична система не витримає мирної конкуренції з вільними західніми системами і раніше чи пізніше сама заломиться, себто її позбудуться самі народи, що впали її жертвою. Вважаємо, що це заважило на теперішній політиці співіснування не менше, якщо не більше від страху перед можливою атомовою війною. Тим часом уряди і державні мужі Заходу, плекаючи такі надії і базуючи на них свою політику, практично ще далеко не використовують усіх можливостей, щоб вона дала бажані наслідки.

До численних доказів такого твердження, що їх дає співіснувальна політика в багатьох її галузях, можна додати й характеристику недалекої зустрічі „на вершинах" у Парижі, наведену в редакційному коментарі „Ню Йорк Таймсу" з 25-го квітня ц. р. Згадавши про ряд розбіжностей між совєтським урядом та його досягненнями в характеризовану „спутніками" і ракетами зброєнні та між жахливими недостачами, що їх терплять підсовєтські громадяни, ця газета в закінченні пише: „Ясно, що совєтський нарід став тепер силою, якої не може безкарно ігнорувати навіть містер Хрущов. Невдоволення в Росії, навіть розпорошене й придушене, не є для нас по цім боці залізної заслони злою вісткою. І це тягар, що його привезе містер Хрущов до Парижу наступного місяця".

Прочитавши таку, до речі, цілком слушну заввагу „Ню Йорк Таймсу", але в такому оформленні з форсованою Кремлем назвою „совєтський нарід" та „Росія" на означення совєтської тюрми, народів, і маючи багато доказів на те, що це відповідає також урядовим поняттям і урядовій політиці, складається враження, що західній світ, замість використати цей тягар Хрущова для вільного світу, радше облегшує його своєю плутаниною понять і своїм відношенням до поневолених народів. Це й є тією головною розбіжністю між вадами Заходу і практичним поступуванням, щоб ці надії здійснились.

Колишні вояки

Минулої суботи у Филаделфії відбувся Делегатський З'їзд Об'єднання б. вояків-українців в Америці, відомого під скороченою назвою ОбВУА. Ця організація продовжує світлі традиції колишньої Стрілецької Громади, заснованої в Америці гуртком колишніх активних борців, учасників визвольного зриву 1918 - 1920 рр., які прибули сюди після першої світової війни. З наплывом нової іміграції, в жовтні 1949 р., прийнявши за „тверде ядро" нової організації Стрілецьку Громаду і її ідеологію, створено на конституючих зборах в Ню Йорку цю нову комбатантську організацію — ОбВУА. Сьогодні вона об'єднує докладно 816 колишніх вояків - українців із різних армій та військових формацій на строго понадпартійному ґрунті. Це — відносно невеликий гурт, але сміливо можна сказати, що це один з найповажніших громадських активів, бо його члени грають видатну, а то й керівну ролю в 16-ох громадах ЗДА, де існують Відділи цієї організації.

ОбВУА належить до тих українських організацій в Америці, які цифрами й фактами доказують свою реальність і свій конструктивний характер. Вона покликала до життя Суспільну Службу Комбатантів, яка за 6 років зібрала 67,000 долярів на українських інвалідів, з чого на допомогу їм видано понад 52,000 долярів. Вона випустила вартісну книжку і видавала спорадичні Бюлетені, поки покликала до життя власний військово-історичний квартальник, 5 чисел якого вже появились. Систематичними доповідями у Відділах, пропам'ятними академіями та публичними й організаційними сходинами плекається культ української визвольної боротьби і світлу традицію української минувшини, в тісному пов'язанні з актуальними завданнями свідомого українського громадянина у вільному світі.

У своїй понад 10-річній праці ОбВУА мало й невдачі. На суботнішніх зборах звертали увагу, що не вдалося ані перевести повної консолідації на комбатантському відтинку в Америці, ані встановити постійного контакту з організацією Американсько-Українських Ветеранів, що об'єднує американських вояків українського походження. Не зважаючи на свою активність в громадському житті і на свою питому вартість, ОбВУА, на жаль, все ще не має в нашому громадянстві такого зрозуміння і не грає такої ролі, як їх мають подібні ветеранські організації серед усіх державних народів, а в Америці зокрема. Можливо, що це й є одною з причин, чому українці все ще є недержавною нацією.

На суботнішньому з'їзді стверджувано, що багато колишніх українських вояків ходять все ще одинцем, бокуючи від усякої участи в організованому комбатантському русі. Вказувано на конечність втягнення в цей рух молодшої генерації вояків. Приступлення до ОбВУА Об'єднання б. вояків УПА, деяких, хоч і нечисленних „корейців", членів американської Армії і щораз кращі взаємини з Братством кол. вояків I Української Дивізії подають надію на „відмолодження" рядів цієї центральної української комбатантської організації у вільному світі та запевнення їй таким чином існування і в тому часі, коли „стара война" проголосить зміну варти.

Комунізм їм остогид

Московський та інші комуністичні режими звертали й звертають завжди найпильнішу увагу на молодь і не жалують ні зусиль, ні коштів, щоб вдержати її під впливом комуністичної доктрини, ізолюючи від усіх сторонніх впливів. Проте, щоденне втовкмачування комуністичних гасел у голови молоді приводить здебільша до зовсім протилежних наслідків: комуністична ідеологія, подавана не тільки стереотипно, але й ялово та нудновато, набридає індоктринованій молоді докраю, і вона, тримаючись ще подекуди з опортуністичних мотивів керованих компартією організацій, тікає від комунізму.

Характеристичним прикладом збайдужіння молоді до вимаганої від неї „побудови комунізму" і втечі уже не тільки від політики і комуністичної ідеології, але й від будь-якої суспільної роботи може бути польська студентська молодь, об'єднана в офіційному Союзі Польських Студентів — Звйонзку Студентуф Польскіх, як і сама ж таки комуністична молодь, зорганізована в партійно - комуністичному Союзі Соціялістичної Молоді.

Згідно з повідомленнями преси, IV з'їзд Союзу Польських Студентів, що відбувся в березні ц. р., виявив, як ствердили самі ж таки його провідники, „низький стан політичного й ідеологічного усвідомлення серед молоді високих шкіл", а водночас із цим податливість молоді на „буржуазні суспільні звички".

З такими самими закидами виступили недавно проти „деморалізації" в рядах самої вже комуністичної молоді, зорганізованої в рямцях Союзу Соціялістичної Молоді, її ж власні провідники напередодні другого з'їзду, що має відбутися наприкінці квітня ц. р. Сотки тисяч членів цього Союзу, що відіграє в Польщі ролю комсомолу, схарактеризували вони, як опортуністів, які тримаються ще комунізму заради опортуністичних вигід і користей, як збориище „статистичних душ", позбавлених ідейно - політичного обличчя.

Усі ці офіційні ствердження доводять, що комунізм остогид комуністичній молоді в Польщі, обридає він молоді в інших сателітних країнах і навіть у Совєтському Союзі, де розчаровані й знуджені комунізмом молоді люди тікають все більше від політики і кидаються не тільки в хуліганство та злочинність, але й в усякого роду конспірацію, підважуючи цим майбутнє цілої комуністичної системи.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

СТОЛИЧНА ПРОВЕСІНЬ

Хоч астрономічна весна святкує своє народження точно за календарем, до столиці Америки приходить вона за звичаєвим правом, тоді, коли починають цвісти японські вишні довкола Потомакового басейну. Навіть славний фестиваль не свідчить про весну, коли немає вишневого цвіту. Спізнилося цього року цвітіння вишень, спізнилася весна. А чекала на неї столиця з тугою змерзлого міста, що не могло випорпатися з пізніх березневих снігів, найбільших протягом останніх 75 років. Коли о годині 9.43 ранку, в неділю 20-го березня настала календарна весна, то латки запорошеного снігу ще вкривали брудні вулиці і температура завзято держалась на 8 ступенях нижче від пересічної; холодна, похмура погода навівала похмурий настрій на місто.

Не причинилась до весняного настрою і велика та мала політика, що проникає на вулиці міста із Капітолю, з Білого Дому, з департаментів, агенцій та амбасад. Тут ця політика не тільки часописна новинка, як десь у Ню Йорку, Шікаго чи Лос Анджелесі, — тут вона неначе реальність. Її актори — це не репортажні герої, а живі люди, що виносять настрої своїх проблем поза мури офіційних будинків у розмовах, натяках, а то й тільки виразом своїх облич. Самих тільки леґіслятoрів тут більше як півтисячі, а їх співробітників — тисячі. Усі вони мешканці вашингтонських апартаментів, готелів чи малих, підміських домиків; вони відвідувачі ресторанів, крамниць та фризієрень.

Коли в половині березня показалось на вулицях столиці з вікна лімузини зажурене обличчя старого Аденауера, то з ним і критична проблема Берліну стала живіше перед очима вашингтонців. Через два тижні після того британський прем'єр Мекміллен зупинявся в Вашингтоні, лишивши по дорозі до Президентової кріпки в Кемп Дейвід примару ядрової війни і труднощів роззброєння.

Протягом холодного березня гаряча справа громадянських прав неначе прохолола; із завзятої сенатської баталії перейшла вона до Палати Репрезентантів по дорозі до сподіваного компромісу. Зате гарячою осталась місцева, але принципова справа дистрикту: його самоуправа або бодай право його мешканців на голосування в виборах. І в той час, як дебати над цією справою відбувалися в Комісії Палати Репрезентантів, на вулицях, по ресторанах і в інших дискусійних центрах пересічного громадянина, неначе в розгарі бейзболевого сезону, велися завзяті дискусії. Адже населення столиці великої демократії все ще не має основних демократичних прав — участи в правлінні.

І знову 7-ма тисячами делегатів, що не тільки радили, але й заглядали в кожний куток міста з білими табличками на грудях, відізвалось до вашингтонців старе й нове питання молоді, цієї надії народу, запоруки його майбутности. Це — конференція Білого Дому в справі молоді, що кожних десять років відбуває наради у Вашингтоні. Хоч Президент, відкриваючи наради в неділю 27-го березня, заявив про свою „незрушиму віру в молодь" (чи міг цього не сказати?), на нарадах великого оптимізму не було. Причини зросту злочинности серед молоді добачується в розбитих родинах, затрудненні обох батьків, у відсутності матері вдома і в багатьох інших соціяльних, моральних та економічних причинах. А проте, одна делегатка прямо сказала: „Дарма говорити, бо матері і далі будуть працювати, це вже американський стиль життя. Не стати народу на зусилля, на резиґнацію з високого технічного рівня життя, щоб рятувати моральний рівень і свою власну молодь". І ясно сказав інший делегат: „Біда в тому, що ми забудемо про все це, ще заки дойдемо додому".

А під час цього всього йшли невпинно приготування до весняного фестивалю (і початку грошодайного туристичного сезону). Дата була проголошена на другий тиждень квітня, з святочним походом і завершенням в суботу й неділю, 9-го й 10-го квітня, цвіт чи не цвіт. Коли відбувались конкурси парадних впорядів шкільних груп, змагання оркестр і вибирання принцес окремими стейтовими товариствами, аранжери свята уважно оглядали ще нерозвинені бруньки японських вишень біля Джефферсона. Ті, які щоденно їздять до праці через Потомаковий парк, мусіли по своїх установах звітувати про сумний факт, що вишні ще не думають цвісти.

І ось прийшов „пріма апріліс". Раптом — велика магнолія біля Конґресової Бібліотеки відкрила біло-рожеві чашки свого квіту (п'ять день пізніше, як торік!). Так і почалося. Сади й садочки, що у Вашингтоні вриваються близько середини міста, теж нагло розцвіли золотим дощем форситій. Того ж дня і Тайрос I пішов успішно в орбіту. Але ні магнолія, ні форситія не роблять весни у Вашингтоні. Холод не попускав і вітер гуляв безупину. І вишневого квіту — ні сліду.

Коли 5-го квітня завітав до Вашингтону президент Лерас з гарячої Колюмбії, то привітання його, таке тепле в устах Айзенгавера, атмосферично було зовсім холодне. Все ж таки була це „оптимістична" афера, яку вашингтонці люблять, бо оце приятель, без політичних проблем, так тільки, з доброю волею прибув у гості (якщо бувають візити „тільки" доброї волі).

Прийшов тиждень фестивалю Квітучої Вишні. Квіту не було. Але вже годі було вдержати вашингтонців у теплих домах. Сто п'ятдесят тисяч глядачів вкрило вулиці, коли ними йшов традиційний похід. Мерзли глядачі, а ще більше мерзли красуні на казкових возах: не прийшли ж вони показувати своїх мінкових чи хоч би й кролячих футер. На великий „шов" і коронацію королеви фестивалю під відкритим небом біля Джефферсонового монументу зійшлося сім, а внеділю десять тисяч відважних глядачів. Як на поході, так і тут, великі кадри перших туристів були ядром спектаторів.

Скінчився фестиваль, роз'їхались його учасники. І тоді засвітило сонце рекордовою гаряччю, і спокійно розцвілись японські вишні. Таки прийшла весна до Вашингтону.

юст

90-ЛІТТЯ ЛЕНІНА

З великим шумом комуністи цілого світу відзначають 90-ті роковини народження Леніна. Преса, радіо, телевізія, школи і вся машина партійної пропаґанди поставлена для звеличення роковин большевицького вождя в совєтському бльоку. Образ Леніна в комуністичній пропаґанді представлено в сяйві моральної, політичної, наукової та іншої „святости". Твориться легенда про „доброго", майже „блаженного" Леніна, що боровся за свободу й добробут усього людства з темними силами, творцями зла і неволі.

Не входячи в загальну оцінку діяльности Леніна, можна ствердити основну рису його характеру, що виявилася задовго перед тим, як він захопив владу в Росії у 1917 році: це — його автократизм, прагнення до необмеженого панування. Перше завдання, яке поставив собі Ленін ще від 1900 року — це міцна організація „професійних революціонерів", підпорядкована йому. Ленін ще в 1903 році на з'їзді партії в Лондоні хотів був обернути цілу російську соціял - демократію в організацію „професійних революціонерів". Коли це йому не вдалося, він учинив у партії розлам: його група, що мала на з'їзді випадкову більшість, стала зватися „большевиками", а меншість, що не визнала диктатури ленінського Центрального Комітету, була названо „меншовиками". Ленін і після того не втрачав надії підпорядкувати всю російську соціял-демократію своїй диктатурі. Тому він брав участь у різних спробах „об'єднання". Однак і проголосивши формально об'єднання з меншовиками, він зберігав свій таємний „большевицький центр", організацію „професійних революціонерів", що була партією в партії. Коли члени так „об'єднаної" російської соціял-демократії довідувалися, що „большевицький центр" у партії діє незалежно від рішень партійних органів, Ленін і його однодумці це заперечували, отож свідомо йшли на обман.

В 1911 році в Парижі вийшла книжка провідника російських соціял - демократів-меншовиків Юлія Мартова. Книжка має назву: „Спасители или упразднители?" Мартов у цій книжці розкрив перед громадянством моральну гнилизну і занепад, до якого дійшла большевицька група „професійних революціонерів" на чолі з Леніним. Про методи, якими большевикам удалося здобути більшість на Лондонському з'їзді соціял-демократичної партії в 1907 році, Мартов пише, що ця більшість була „сфабрикована так, як то робиться в екзотичних парляментах". Большевики давали своїм прихильникам „величезні грошові засоби", здобуваючи їх грабуванням банків у Росії, або забираючи для „большевицького центру" гроші зібрані на загально - партійну роботу. І не тільки на зміцнення свого „большевицького центру" витрачав Ленін великі кошти, придбані „захланним бандитизмом" (вираз Мартова). Ленін і його однодумці, пише у згаданій книжці Мартов, щоб оправдати свій похід проти незгідних з ними соціял-демократів, „не спиняються ні перед якою найпотворнішою клеветою. На очорнюванні противників основана вся їх боротьба"...

Мартов оповідає в своїй книжці про інакші криводушні діла Леніна і його „професійних революціонерів". Лондонський з'їзд російської соціял - демократії, на якому більшість мала група Леніна, все ж заборонив партійцям так звані „експропріяції" (напади на банки і на окремих заможних людей). Щоб обійти цю постанову Лондонського з'їзду Ленін дав своїм „професійним революціонерам" у Росії таку директиву: нехай охочі до „експропріяцій" формально виступлять з партії і здобувають гроші для „большевицького центру". Ці гроші Ленін обернув на допомогу своїм організаціям в різних містах Росії. Які то були великі суми, здобуті „експропріяціями", свідчить той самий Мартов: большевицький комітет у Петербурзі одержував місячно від Леніна 1,000 рублів, а московський комітет — 500 рублів. Окрім того, большевицький центр видавав у Росії свої газети, мав роз'їзних агентів і зорганізував був у Львові „школу бомбовиків".

Мартов оповідає ще іншу історію про „моральність" Леніна. В 1907 році помер один заможний прихильник російської соціял - демократії і перед смертю доручив своєму приятелеві передати значну суму грошей на діяльність партії. Той звернувся до Центрального Комітету партії, в якому були члени большевики і меншовики, але випадково натрапив на большевиків. Ці большевицькі члени сказали уповноваженому померлого (на ім'я Шмідт), що він мусить передати гроші не Центральному Комітетові партії, а „большевицькому центрові". Ці свої переговори большевики приховали від небольшевицьких членів Центрального Комітету. Коли ті довідалися про цю справу, то Ленін і його вірні заявили, що ціла справа буде предложена Центральному Комітетові після реалізації пожертви Шмідта, з мотивів „конспірації". Центральний Комітет так і не дочекався звідомлення про реалізацію пожертви. Минуло більше як два роки. До Центрального Комітету прийшла скарга від одного большевика, який брав участь у реалізації коштів, пожертвуваних Шмідтом. З тої скарги виявилося, що Ленін давно забрав собі ті кошти. Друге: на частину спадщини Шмідта претендували приватні особи (очевидно з його рідні). Отже, „большевицький центр" таємно від соціял - демократичної партії розв'язав справу так: просити Центральний Комітет російської партії соціялістів-революціонерів призначити суд для розгляду спору за спадщину Шмідта. Соціялісти - революціонери, уважаючи, що Ленін і компанія діють іменем Центрального Комітету російської соціял - демократичної партії, призначили суд, який розділив спадщину Шмідта. Частину, призначену для соціял - демократичної партії, одержав „большевицький центр".

Не диво, що особа з такими неморальними нахилами, захопивши владу над мільйонами людей в кінці 1917 року, створила державу на брехні, обмані, насильстві й шантажеві. Ленін був дійсно „творцем зла", бо вишколив тисячі прихильників, що несуть свою отруту до всіх країн світу.

П. А.

НА ЗЛОВУ ДНЯ...

КРИТИКА

Відвідуючи виставку образів Олександра Климка, я був захоплений. Виконання таке ясне і зрозуміле, а тематика така нам рідна, що хочеться довго-довго оглядати ті картини, щоб не пропустити ніякої деталі і зафіксувати в пам'яті свої враження. Здається, перед нами такі нам добре знані місця та особи, насувається нам ряд спомнинів з давнього минулого, відкривається заслона, за якою, ніби на екрані, частина нашого життя.

Я не є творцем нових засад і метод критики і тому змушений іти давно втертим шляхом. Маю на думці українську критику. Насамперед ставиться мистця на високий п'єдестал, а потім приходить на чергу безконечне „але". Розбивається його послідовно „в пух і прах", закидається грязюкою, а на кінець вирізнюються його два - три твори, мовляв, „з нього можуть ще бути люди".

Нині мода на мистецтво модерне. „Модерність полягає в першу чергу у власному трактуванні баченого"; „мистецтво — це вічне шукання"; „в мистецтві починається чудесне там, де ми перестаємо розуміти" і т. п. Проти цих засад критики наш мистець О. Климко тяжко прогрішився. Він дав нам твори зрозумілі, і нічого там не треба шукати. Нехай би собі там мистець шукав чого й кого йому треба, але чому він має змушувати ще й глядача шукати? Модер-

Глядачі бувають менше чи більше догадливі та винахідливі. Для одних чудесне (межа, поза якою перестають розуміти) починається зразу, для інших пізніше. Самозрозуміло, що там, де ми нічого не зрозуміємо, буде чудесніше, а найчудесніше буде, коли й сам мистець свого твору не зрозуміє. Мене цікавить поезія, і тому я купив недавно збірку поезій, як пише критика, многонадійного поета. Починаю читати з початку — не йде, починаю з кінця — не розумію, читаю всередині — не второпаю. От тобі вершок модернізму! А тут, як на лихо, за тиждень питає мене продавець, пов'язаний сімейними вузлами з автором: „Як вам подобаються поезії?" Викручуюсь, грішу, кривлю душею, кажу, що ще мушу другий раз прочитати для кращого зрозуміння і т. п. Спробуйте лише заікнутися, - ще дечого або й нічого не розумієте, і відповідь уже готова: „Вам, пане, треба йти з духом часу, ви відстали щонайменше на сотню років, вам треба перевиховуватись!" Мабуть, не легко прийдеться мені перевиховуватися, хоч початок зробив уже давненько. Написав колись чимало поезій і коли я їх прочитав десять років пізніше, вирішив, що не йду в ногу з духом часу. Щоб хтось не запідозрив мене в консерватизмі, передав свої думи - квіти не до друку, а рідній жінці, які вона використовувала протягом кількох днів, підпалюючи дрова в печі.

Якщо наш мистець О. Климко ще чудесного не створив, то немає ще причини впадати в розпуку. Може бути, що мистець піде за голосом критиків, і почне шукати чудесного, а може, не оглядаючись на них, знаходитиме й далі те, що треба не тільки йому, але й глядачеві.

Мико

Ол. Бабій

ОЛЕНА ТЕЛІГА Й ОЛЕГ ОЛЬЖИЧ

(3)

Олена Теліга ще в ранній молодості зачитувалась українською, російською та чеською поезією, під її впливами удосконалювала свої засоби поетичного вислову, техніку віршування. Захоплена творами українських неоклясиків, неоромантиків, творами таких російських модерністів, як Блок, Белий, Єсенін, Ахматова, Олена Теліга намагалась творити вірші ясні, прозорі, оригінальні, досконало оформлені. Її кожний новий вірш — це якесь нове досягнення в шуканні досконалости форми, краси, гармонії.

Перші вірші Олени Теліги студентки були плодами молодечих поривів, туги за далекими обріями, повільного усвідомлення себе, української пореволюційної дійсности, зродженої на скривавлених побоєвищах, на еміґрантських бездоріжжях, попелищах надій і мрій.

З кожним новим віршем та поетка - вигнанниця краще володіла українською мовою, щораз більше виявляла талант мистецтва слова, що творить свідомо, дбайливо, вдумливо і щораз більше розуміє ролю й значення своєї творчости в суспільстві.

Олена Теліга почала писати вірші ще як учениця гімназії. Твори її ранньої молодости родилися з радости життя, любови до нього, з віри в красу і вартість існування. У вірші „Радість" поетка - студентка признавалася щиро, що коли вона йде вулицею, їй хочеться танцювати „козачка".

Хоча за молоденькою поеткою, як тінь, ходила туга за вітчизною, вона, мандруючи „крізь біль розлук і радість стріч", наперекір усім ударам долі постановляла:

„Придушу свій невпинний
спогад,
буду радість давати і сміх,
Тільки тим дана перемога,
хто й у болю сміятися міг.
Топчуть ноги радісно
й струнко
сонні трави на вузькій межі.
В день такий віддатись
поцілункам,
в день такий цілим
надхненням жить,
А душа вклоняється просторам
і землі за світлу радість
жить".

(„Літо").

„Ти приймеш знов життя,
і так захочеш жити
його пізнати глибоко, до дна".
(„Життя").

Тематика творів Олени Теліги поширювалася, збагачувалася. Від особистої лірики вона щораз більше переходила до громадської поезії. Творче життя вигнанки було її вчителькою, а любов до утраченої батьківщини була її музою.

Під впливом тієї вчительки й музи Олена Теліга шукала не лише досконалої форми своїх творів, але й форми, стилю свого цілого життя, вчилась розуміти вагу чеснот, прикмет, що могли б зродити новий тип сучасного українця. У вірші „Відповідь" вона накреслила образ того новітнього українця здобувника, войовника, якого характеризує не ніжність, кволість, сантиментальність, але мужня суворість, строгість супроти себе і безоглядність супроти ворогів, здібність ударити там, де треба вдарити.

Те прагнення суворости супроти себе, шукання згоди, гармонії між словами й ділами наказували поетці перейти від слів до чину і славити чин у таких віршах, як „Сучасникам":

„Не треба слів.
Хай буде тільки діло.
Його роби спокійний
і суворий. . . . . .
Вітрами й сонцем Бог мій
шлях помітив,
Та там, де треба, я тверда
й сувора.
О, краю мій! Моїх ніжних
привітів
не діставав від мене
жадний ворог!

Той святий вогонь ентузіязму, запалу, любови до свого краю, який палав колись у грудях Жанни д'-Арк, й примусив її взяти в руки меч провадити військо до бою, той вогонь охоплював щораз більше душу й серце Олени Теліги, родив її поетичні твори, її діла революціонерки.

На жаль, у вирі війни, на вершинах свого життєвого досвіду, збагачена знанням української дійсности, талановита поетка не встигла передати в літературних творах своїх переживань, вражень, думок із останньої доби свого життя.

Олена Теліга прожила тільки тридцять сім років, тому й не велика її літературна спадщина. Але життя цієї поетки, хоч і коротке, літературна спадщина її має в собі ті цінності, прикмети, за які щораз більше уважається її символом, ідеалом української жінки - героїні.

ОЛЕГ ОЛЬЖИЧ-КАНДИБА

Не тільки Олена Теліга, але багато інших українських поетів, письменників, мистців під час другої світової війни ділили долю й недолю свого народу, боролися, терпіли в тюрмах, таборах, а декотрі з них згинули на тернистому шляху воєнного лихоліття.

До тих поетів - борців і героїв належав також незабутній бард українських визвольних чинів, невтомний, вірний і сміливий лицар націоналістичних дружин — Олег Ольжич.

Батько Олега Ольжича, Олександер Кандиба, деякий час займав серед українських поетів чільне або й перше місце. Він видавав свої твори під псевдонімом О. Олесь. Був то поет - лірик із Божої ласки, мав незвичайну легкість віршування, яка чарувала читачів, примушувала їх забувати й вибачати хиби його імпровізованих доволі одноманітних віршів. Уже перша збірка творів О. Олеся „З журбою радість обнялась" здобула авторові популярність.

Олександер Кандиба, що під впливом революції 1905 р. співав із захопленням „яка краса — відродження країни", оспівував також красу природи, в таких циклах віршів, як „На зелених горах", співав про „айстри, що опівночі в саду розцвіли". Цей поет, мрійник і романтик, був також співцем смутків і радощів кохання. Деякі любовні вірші О. Олеся були популярні головно серед молоді, що вивчала їх напам'ять:

„Сміються, плачуть солов'ї
і б'ють піснями в груди:
Цілуй її, цілуй її,
знов молодість не буде!"

Під час другої революції в Росії і визвольної війни на Україні О. Олесь - Кандиба відтворив у своїх творах добу змагань, надій свого народу та його армії. Коло та армія мусіла відступити, він не покорившись ворогам української держави, також пішов на вигнання, забравши зі собою дружину і дванадцятилітнього сина Олега. Поет О. Олесь поніс у своїй душі тугу за вітчизною, спомини про геройські діла військ Української Народної Республіки, і з тієї туги і з тих спомнинів зродилися збірки віршів „Кому повім печаль мою" і „Чужиною".

З життя НТШ у ЗДА

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЧЕСТЬ [illegible] БОГДАНА ЛЕПКОГО

Заплянована на закінчення Мазепинського року Наукова Конференція в честь звеличника Мазепинської "доби — Богдана Лепкого відбулася 6. лютого в залі НТШ в Ню Йорку.

Конференцію відкрив проф. д-р В. Стецюк. Він говорив про значення Б. Лепкого як пропаґатора Мазепинської ідеї і свою тетралогією „Мазепа" спопуляризував та звеличав постать Великого Гетьмана та його велику ідею української державности. Богдан Лепкий, „співець осени й зів'ялого листя", вибився силою свого поетичного таланту, глибиною почувань та характеристичними рисами своєї творчої особовости на визначне місце в українській літературі.

В день Конференції наспів щирий привіт та поклін пам'яті великого поета Галицької Землі від Президента Наукових Товариств ім. Шевченка, проф. д-ра Р. Смаль-Стоцького, що був його другом та щирим приятелем.

До Президії Конференції запрошено членів родини поета, а саме сина д-ра Ростислава Лепкого та брата ред. Лева Лепкого, як також проф. д-ра В. Лева, проф. Д. Горняткевича і члена - сеньйора НТШ — адвоката, д-ра Л. Ганкевича.

Проф. д-р В. Лев виголосив доповідь про „Творчий шлях Богдана Лепкого". Літературна творчість В. Лепкого обіймає поезію, прозу і два драматичні твори. Крім того Лепкий маляр, дослідник та історик літератури, редактор і видавець літературних творів, учитель, професор університету і громадський діяч. Літературну творчість, яку поділяють на три фази (1891-1900, 1901-1919 і 1920-1941), розпочав він ще як учень нижчих гімназійних кляс, а розвинув її і зразу поставив на відповідний рівень під час університетських студій у Відні. На удосконалення літературної творчости вплинули старші від нього поети Михайло Петвід нього поети Іван Франко, Василь Стефаник і Василь Щурат.

В своїй поетичній творчості Лепкий більше лірик ніж епік. Він поет осінніх настроїв, туги, жалю і спогадів про минуле. Крім того в його поезіях на перше місце виступає громадська тематика. Хоч він писав в модерністичному тоні, не ішов за модерними тоді гаслами творити мистецтво для мистецтва, а поставив поезію на службу національним і громадським справам. Тому хоч і стояв близько до молодомузців, не був членом „Молодої Музи".

В прозовій творчості дає Лепкий оповідання, нариси й ескізи, а щойно в третій фазі — повісті. В оповіданнях представляє він здебільша галицьке село, з його жителями з твердою мужицькою вдачею, з ніжною душею, що глибоко відчуває радощі і смутки, а навіть визнає якийсь своєрідний фаталізм. В ранній молодості пізнав поет село дуже докладно, тому і описував селян такими, як вони були справді. І в цих оповіданнях і в автобіографічних, виданих у трьох збірках під спільним заголовком „Казка мойого життя", поет розказує події простими реченнями, невишуканими словами; із західньо - українськими мовними— признаками. Він сам переживає всі радощі і смутки своїх персонажів, бо і в прозовій творчості виявив себе більше ліриком ніж епіком.

Справжні епічні твори — то його повісті сучасні й історичні. Сучасні повісті то немов продовження тематики його оповідань, переважно з життя духовенства і сільської та міської інтелігенції („Під тихий вечір", „Веселка над пустарем", „Зірка"). В історичних повістях представляє Лепкий часи княжі та козацькі. Часи князя Святослава Завойовника представив він у повісті „Вадим", а в довшому оповіданні „Каяла" вобразив він нещасний похід Ігоря на половців. Часам козаччини присвятив Лепкий повісті „Крутіж" (Виговщина), „Сотниківна" (Руїна), оповідання „Орли" (гетьманування Д. Апостола).

З метою дати українському читачеві постать будівничої держави, написав Лепкий семитомову повість „Мазепа", в які й підо впливом державницької ідеології В. Липинського, виклав ідею будівництва держави під проводом гетьмана - суверена. В повісті накреслив автор широке історичне тло й події, пов'язані з історичними постатями, що виступали в часах Мазепи. Сам гетьман, як центральна постать, визначається маєстатичністю провідника держави, політика, дипломата, опікуна культури й мистецтва, мецената шкільництва й церковної архітектури. За цю повість засудила його большевицька літературна критика.

Крім оригінальної літературної творчости, визначився Лепкий також як перекладач з української літератури на чужі мови, головно польську й німецьку.

Богдан Лепкий як поет і письменник, належить до епохи модернізму. Його багатогранна літературна творчість, у якій ставив справи національні й громадські вище особистих, поставила його між передовими українськими поетами. Переклади його творів на численні европейські мови піднесли його постать у ряди поетів европейської міри.

Проф. Д. Горняткевич подав з черги заслуги та діяльність Б. Лепкого в ділянці науки. Б. Лепкий почав працювати науково після закінчення університетських студій, вибираючи свою спеціяльністю історію української літератури. В 1903 р. він видав працю про літературну творчість В. Стефаника, а в 1907 — про „Наймичку" Шевченка. Від 1909 р. Лепкий увійшов у тісніші зв'язки в „Галицькою Накладнею" Якова Оренштайна в Коломиї і започаткував видавництво „Загальної Бібліотеки" своїм „Начерком історії української літератури". Цікаво, що Коломия стала тоді важливим галицьким периферійним містом, в якому розгорнувся видавничий рух. Вже перед Оренштайном заснував там проф. Юліян Насальський „Бібліотеку для руської молодежи", в якій друкувалися повісті й оповідання, здебільша з історії княжої країни. В 1912 р. появився у видавництві Оренштайна другий том „Начерку історії української літератури" Б. Лепкого, після чого автор виготовив рукопис третього тому, але він загубився з вибухом війни в 1914 р.

Проживаючи в Кракові (1899-1914) Лепкий мав в цьому поважному науковому осередку, до розпорядимости першорядні архіви та бібліотеки, з дуже цінними матеріялами до українського фольклору й літератури. Його „Начерк історії української літератури" був поважним вкладом в наші наукові досягнення і перевищував під неодним оглядом „Історію літератури" Огоновського. До тієї теми Б. Лепкий вертався згодом ще двічі: в 1930 р. він написав для видавництва „Словяне" у Варшаві „Огляд української літератури" (польською мовою), підручник для польської університетської молоді, який слід вважати зразком праці нашого ученого, призначеної для чужинців. Крім того він написав ще короткий огляд історії українського письменства, виданий в „Українськім Видавництві" в Кракові в 1941 р. Лепкий опрацював теж окремі теми з літературознавства, як „Слово о Полку Ігореві", студії про М. Шашкевича, М. Вовчка та врешті про творчість Т. Шевченка. Найбільше уваги він присвятив М. Вовчкові (тритомове видання її творів) та п'ятитомовому виданні творів Шевченка. Коли візьмемо до уваги, що згадані праці поставали у дуже невідрадних еміграційних умовинах, при недостачі джерел, а доволі часто серед холоду і голоду, щойно тоді зрозуміємо повну вартість і значення наукової праці Б. Лепкого Свого часу його видання творів Шевченка було найповажнішим виданням. Щойно пізніше Варшавський Науковий Інститут опрацював нове видання творів Шевченка, під керівництвом цілого штабу наших визначних шевченкознавців, до яких входив і Б. Лепкий.

Прелеґент згадав про велике зацікавлення Лепкого нашою історією, зокрема добою Мазепи. Коротко торкнувся прелеґент педагогічної діяльности Б. Лепкого та згадав про його сучасників - професорів краківського університету. Закінчуючи свій змістовий та цікавий реферат, проф. Горняткевич зазначив, що Богдан Лепкий належав до найбільш працьовитих наших учених. Він зайняв під тим оглядом почесне місце побіч Грушевського, Франка та Грінченка.

Доповідь д-р С. Карпінської, яка з причини хвороби не мала змоги взяти особисто участи в Конференції, відчитав інж. Р. Кобринськиий. Темою доповіді була праця Богдана Лепкого як вченого та професора Краківського університету. Будучи студенткою університету в тому часі, як проф. Лепкий викладав історію української літератури, д-р Карпінська мала змогу постійно стрічатися з проф. Лепким, слухати його викладів та брати участь в семінарах.

Ягайлонський університет та й сама атмосфера Кракова з його історичними пам'ятками, будівлями, архівами та бібліотеками, створювали прегарні умовини для науки та студіюючої молоді. Заходами проф. К. Нітша креовано там в 1926 р. катедру української літератури (Б. Лепкий), східньо - слов'янських мов (І. Зілинський), та доцентури української історії (С. Томашівський) і географії (В. Кубійович). Лекторами були Курашкевич, а опісля С. Рабій і Ю. Геник.

Б. Лепкий відомий був науковим та літературним кругам Кракова з перекладів Конопніцької та Тетмаєра. Сам він переклав на польську мову „Слово о Полку Ігореві" та Коцюбинського. Він видав теж підручник української літератури для польської студіюючої молоді. Б. Лепкий мав зв'язки з науковим та мистецьким світом Кракова, писав статті та розвідки до „Пшеґльонду" та щорічно виголошував святочні промови на Шевченківських Академіях, що відбувалися в залі „Старого Театру", та на які приходили наукові і артистичні сфери Кракова.

З черги д-р Карпінська передала, навіяні теплом споминів, описи викладів проф. Лепкого, при виповненій по береги залі, куди приходили теж і чехи, серби, болгари, англійці, та французи, щоб послухати викладів українського мистця слова. Дім проф. Лепкого був місцем зустрічей з науковим, літературним та мистецьким світом Кракова. До нього приходили теж і наші студенти, бо він був їх щирим дорадником та приятелем. Він помагав їм, під час семінарійних вправ, у вишукуванні матеріялів та теж для праць, він заохочував їх до наукової праці, був їх щирим опікуном.

На— закінчення Конференції ред. Лев Лепкий виголосив доповідь про життя Богдана Лепкого та його студії над Мазепинською добою. Він описав середовище та добу, в якій виріс поет, бо ці чинники вплинули безперечно на його поетичну творчість. Зі своїм середовищем поет ніколи не зривав зв'язків. Ціле життя він плекав ті ідеали, що їх виніс із батьківського дому. Край поета — це сонцем залите Поділля, Жуків, Поручин, стара дерев'яна церковця, золоті лани пшениці, повільні води рік, це краса фолкльору та багатство обрядів і звичаїв галицького села. Родинний дім о. Сильвестра поклав основні підвалини під життєві ідеали поета і вирізьбив в його душі глибоку релігійність, відчуття ваги національної традиції та любов до всього рідного. В барвних словах описав прелеґент життя-буття в домі батьків в Жукові, замилування батька до Шекспіра, сільські вистави та незабутні вечори, коли з піяніна лилися мелодії Ліста чи Шопена, а його брат Богдан читав свої перші вірші...

Краків. Місто старої культури, в якому поет провів багато років свойого життя. Воно натхнуло його повернути своє зацікавлення в минуле. Він переводить студії над „Словом о Полку Ігореві" та пише низку поезій із історіософічним забарвленням — „Слідами Ігоря". Ці історичні ремінісценції скріпив ще у Лепкого його друг В. Липинський, звеличник героїчного минулого країни. Лепкий захоплювався Мазепою і Мотрею та написав віршовану драму „Мотря" (1914), яка під час війни згоріла. Як звеличник Мазепинської доби та чинів Великого Гетьмана, Лепкий дав українській літературі велику тетралогію „Мазепа". Вона захоплює своїм розмахом та цікавою тематикою, її цінує ретельно відношення до історичного матеріялу та велич пророблено праці. І цього твору совєтські літературознавці не можуть забути Лепкому.

Богдан Лепкий творив „для себе, для людей, для справи", творив під аспектом „мистецтва для життя", його твори дають повне право говорити не лише про його велику творчу працю, але й про велекість його самого — як людини.

В часі Конференції, що пройшла при великому зацікавленні публіки, влаштовано, завдяки збіркам проф. Д. Горняткевича, д-ра Р. Лепкого та п. д-р С. Карпінської виставку творів та цінних рукописів Б. Лепкого. Виставку коповнено ще деякими речами з бібліотеки НТШ. На цьому місці бажаємо подякувати вище названим особам за уможливлення цієї виставки, що її пояснював проф. Горняткевич. З виставлених грамот треба згадати грамоту надання поетові Мазепинського перстеня (1932), грамоту почесного громадянства села Жукова в 60 роковини уродин поета (1932) та грамоту країнського Наукового Інституту в Берліні, надану поетові з цієї ж причини (1933).

Р. Кобринський

Секретність у совєтській системі є загрозою для миру — стверджують ЗДА

Женева. — Західні держави закинули Совєтам на Женевській конференції роззброєння, що замилування носіїв совєтської влади до засекречування відомостей та взагалі момент секретности в совєтській державній системі — це одно з найповажніших джерел перманентної загрози для миру. Відповідне одверте оскарження зробив у довшій промові делеґат Фредерік Ітон на засіданні Женевської конференції роззброєння в минулу п'ятницю. Ітон звернув увагу, що хвороблива манія большевиків окутувати всі навіть благі справи тасмничою мовчанкою доходить до того, що навіть совєтські телефонні книжки є охоплені тією манією. Валеріян Зорін дуже сердито зареагував на ті закиди, що „очевидно, що совєтські військові об'єкти не є подані в телефонній книжці, — це річ самозрозуміла і не має сенсу говорити про це." Большевики взагалі були збентежені тією західньою атакою на диковинну „залізну завісу" бо вони розпочали це засідання прославлюванням Леніна з нагоди 90-річчя його народин, як „батька ідеї співіснування". Французький делеґат Жіль Мош, соціял-демократ, який знає краще історію соціялістичного руху й комунізму за большевицьких менерів, відразу різко з іронією і сарказмом спростував ту очевидну брехню.

Короткі Вістки

● По Західній Европі подорожують тепер американський журналіст Клифтон Даніель з своєю дружиною Марґаритою, донькою кол. президента Трумана. Марґарита Труман мала колись амбіції стати співачкою і піяністкою, але критики стрінули її перші виступи цілком негативно. Тепер вона сама признала, що навіть її діти — трирічний і однорічний сини — не захоплюються її співом.

● Княжна Марґарита, яка 6 травня ц. р. вийде заміж за Антоні Армстронґ - Джонса, замешкає з своїм чоловіком у палаці Кенсінґтон в Лондоні, де прийшла була на світ королева Вікторія. Марґарита одідичить помешкання по маркізі Карльсбрук, що помер наприкінці лютого ц. р. Палац Кенсінґтон є власністю королівського дому і за традицією мають в ньому вільні від оплат помешкання різні свояки королівської родини.

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк, заг. 1948

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, 29. квітня ц. р., відбудеться в долішній залі Клюбу фортепіяновий концерт піяністки Люби Жук. У програмі концерту твори Шуберта, Бартока, Брамса, Великівського, Нижанковського, Фоменка, Дебюссі і Шампаньє. Початок о год. 8-ій вечора.

ПОДЯКА

Не маючи змоги особисто відповісти на численні листи, які надійшли до нас з приводу смерти Нашого Найдорожчого

МУЖА, БАТЬКА та ДІДУСЯ,

бл. п. Константина СМОВСЬКОГО

цим складаємо всім найсердечнішу подяку за щирі слова співчуття, прихильности та розради.

Зокрема дякуємо за надіслані співчуття від П. Президента УНРеспубліки в екзилі д-ра С. Витвицького, Голови Виконавчого Органу УНРади п. М. А. Лівицького та всім іншим Центральним Організаціям та тим Друзям, які в інших містах відправили Панахиди та помолилися за спокій душі Покійного.

При цій нагоді складаємо також найсердечнішу подяку всім Друзям, Побратимам зброї Покійного, всім Знайомим та всім Українським Організаціям Міннеаполісу й Сейнт Полу, що взяли активну участь в організації величавого Похорону, вложили чудові вінки і квіти чи рівновартість цього передали на добрі громадські цілі. Як також дякуємо всім Організаціям та Редакціям часописів, які помістили в пресі жалобні оголошення та висловили признання Покійному за його участь в українській визвольній боротьбі та за активну участь в українському політичному та громадському житті.

Зокрема дякуємо Станиці Союзу Українських Ветеранів та Товариству Прихильників Української Народної Республіки в Міннеаполісі та Сейнт Полі, які доклали особливо багато старань до організації Похорону.

Дякуємо за глибоко продумані, змістовні та зворушливі промови, виголошені в часі Похорону та Жалобного Вечора п. п. О. Кістю, О. д-рові В. Левицькому, полк. В. Филоновичові, мґр. Л. Папарі, проф. А. Грановському, п-ні К. Гуцал, арт. О. Мартиненкові, інж. С. Єрмоленкові, мґр. Ю. Лундикові, сотн. О. Вдовиченкові, арт. мал. О. Булавицькому, проф. О. Корсунському, п-ні О. Костюк, Т. Шішові, М. Лозовому та всім іншим.

Особливо дякуємо пан отцям Українських Православних Церков Міннеаполісу та Сейнт Полу, які всі без вийнятку взяли участь у величавих відправах Панахид та чину Похорону, а саме, О. А. Кістю, О. д-рові В. Левицькому, О. В. Уманцю, О. М. Антохію, О. Н. Ярмоловичу, О. В. Боровському, О. О. Бутківу, О. діяконові М. Поліщукові, О. діяконові М. Гординському.

Сердечно дякуємо Хорові Української Православної Церкви Св. Юрія Переможця та його диригентові О. діяконові М. Бришо за урочисте відспівання Панахид та похоронної відправи.

І врешті щиро дякуємо всьому Українському Громадянству, яке взяло численну участь в Панахидах та в Похороні, який відбувся 12-го березня 1960 р., на кладовищі Сан сет Меморіял в Міннеаполісі і тим віддало останню прислугу Покійному.

РОДИНА

✝

Ділимося сумною вісткою з Родиною та Знайомими, що дня 24-го квітня 1960 року упокоївся в Бозі,

бл. п. НИКОЛА ЛЕБЕДЬ

на 55-му році життя,
член 325 Відділу УНСоюзу в Брукліні Н. Й.

Покійний народився 15-го грудня 1904 р., в с. Стрілиська Нові, пов. Бібрка, аЗх, Україна.

ПАРАСТАС відправиться в СЕРЕДУ, 27-го КВІТНЯ 1960 р., в год. 7:30 вечора, в пох. заведенні Senko Funeral — 213 Bedford Ave, Brooklyn, N. Y.

ПОХОРОН відбудеться в ЧЕТВЕР, 28-го КВІТНЯ 1960 року, в год. 9:00 ранку, з української кат. церкви св. Духа, на цвинтар св. Андрея в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
Дружина — КАТЕРИНА з Синами та Рідня

✝

У глибокому смутку повідомляємо всі Відділи Організації Оборони Лемківщини, що дня 22-го квітня 1960 року помер несподівано в Ню Йорку

бл. п. д-р Юліян НАЛИСНИК

Голова Організації Оборони Лемківщини, адвокат в Дуклі, Український Січовий Стрілець, член Української Дипломатичної Місії в Болгарії.

Похорон відбувся в понеділок, 25-го квітня 1960 року, з церкви св. Юра в Ню Йорку на цвинтар Кальварія.

Клонимо голови перед неструдженим Лемківським Діячем.

ГОЛОВНА УПРАВА
ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ

✝

Ділимося сумною вісткою з нашими Членами, що

бл. п. д-р Юліян НАЛИСНИК

Член Першого Відділу Організації Оборони Лемківщини, його був. голова, адвокат в Дуклі, визначний лемківський діяч,

відійшов несподівано у Вічність, дня 22-го квітня 1960 р.

ВІЧНАЯ ПАМ'ЯТЬ
ЗАСЛУЖЕНОМУ СИНОВІ ЛЕМКІВСЬКОЇ ЗЕМЛІ.

ПЕРШИЙ ВІДДІЛ
ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ
в НЮ ЙОРКУ

✝

Повідомляємо Членів і все Українське Громадянство, що

д-р Юліян НАЛИСНИК

уроджений 1-го липня 1890 р. в Кросно, пов. Коросно,
адв. в Дуклі, УСС, член Українського Посольства в Болгарії, голова Організації Оборони Лемківщини, член Відділу Українського Правничого Товариства,
помер 22-го квітня 1960 року в Ню Йорку.

Панахида була відправлена 24-го квітня в пох. заведенні П. Яреми в Ню Йорку, а Похорон відбувся 25-го квітня 1960 року.

ТОВАРИСТВО
УКРАЇНСЬКИХ ПРАВНИКІВ

Південно-африканський Союз хоче стати самостійною республікою

Йоганнесбург. — Південно-африканський уряд задумує перевести в жовтні цього року плебісцит над одним тільки питанням, а саме, чи її громадяни хочуть, щоб Південна Африка, яка тепер є автономною домінією Великої Британії, стала самостійною республікою. Проте вона й надалі залишилась би членом Британського Коммонвелту, як Індія й Цейльон, бо — за словами раненого в атентаті прем'єра Гендріка Верверда — самостійність Південної Африки є річчю сантименту, а членство в Коммонвелті річчю економіки. У тому плебісциті голосували б тільки 3 мільйони білих мешканців Південно-африканського Союзу, бо 8 мільйонів автохтонних муринів позбавлені там всяких політичних прав. Сам названий ранений премєр у минулу суботу вперше у своїй шпитальній кімнаті в Йоганнесбургу прийняв на одногодинну розмову міністра хліборобства Павля Зауера, який його заступає та для цієї цілі прилетів з Кейптавну. — Тим часом в Південній Африці продовжується хвиля арештувань. Міністер справедливости подав в парляменті, що у в'язницях сидять 1,575 осіб, в тому числі 94 білих, 24 мішанці, шість азійців і 1,451 муринів. Але в тому самому дні, як він промовляв, в муринській дільниці Кейптавну арештовано кругло 340 дальших муринів.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в НЮАРКУ

— скликає на —

неділю, 1-го травня 1960 року

в год. 3:00 по пол.

в приміщенні УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ при 180 Вільям вул. — в НЮАРКУ, Н. Дж.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Нюаркської Округи,

а саме:

14, 27, 37
65, 76, 133, 142,
152, 219, 234, 272, 322,
329, 359, 371, 413, 459, 490.

В нараді візьме участь:

п. Йосиф ЛИСОГІР — заст. президента УНСоюзу.

До участи в нараді запрошуємо, крім Делеґатів поодиноких Відділів УНСоюзу, також Членство вищезгаданих Відділів УНСоюзу.

ЗА ОКРУЖНУ СОЮЗОВУ РАДУ:

Ю. БАРАНЮК В. САЛАВУН Д-р О. УТРИСКО

Увага! Увага!

В неділю, 1-го травня 1960 р.

в год. 2:00 по пол.

в залі:

УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ СВ. МИХАЇЛА
St. Michael's Ukrainian Church
при N. Laurel Street — HAZLETON, Pa.

— відбудуться —

ОКРУЖНІ ЗБОРИ Відділів УНСоюзу

до участи в яких запрошені Секретарі, Конвенційні Делеґати та Представники наступних Відділів:

БЕРВИК	164, 333	МЕК АДУ	7, 186
ЦЕНТРАЛІЯ	90	МАЙНЕРСВИЛ	78, 265
ФРЕКВИЛ	242, 382	МТ. КАРМЕЛ	2
ФРІЛЕНД	429	НОРТАМБЕРЛЕНД	357
ГАЗЕЛТОН	85, 314	ШАМОКІН	1
КОЛДЕЙЛ	201	ШЕНАНДОА	98
МАГОНОЙ СИТІ	305	СТ. КЛЕЙР	9, 31, 228
МАГОНОЙ ПЛЕЙН	28, 365		

Шановні Секретарі, Делеґати та Представники Відділів УНСоюзу Вугляного Басейну:

Ми не мали нагоди зійтися від листопада минулого року, дня, коли ми святкували 65-ліття УНСоюзу, та не могли обговорити багато важних справ, корисних для Відділів та УНСоюзу, взагалі. Просимо Вас тепер обов'язково взяти участь в наших Зборах, що почнуться точно в 2:00 год. по полудні.

За Окружну Управу:

М. ГЕНТОШ — предсідник

Увага! Увага!

ДІТРОЙТ, ВІНДЗОР і ОКОЛИЦЯ!

В суботу, 7-го травня 1960 р.

в залі

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при 4655 Martin Street — DETROIT, Mich

— відбудуться —

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу,

участь в яких повинні взяти члени Окружної Управи, представники Відділів. Відділові урядовці та конвенційні делеґати Відділів:

ДІТРОЙТ	75, 146, 175, 183, 292	ЛІМІНҐТОН	504
ГЕМТРЕМК	20, 94	ВІНДЗОР	341
ДЖЕКСОН	302	ЛОНДОН	460
СЕҐІНО	309	РОССФОРД, Огайо	71, 235
АМГЕРСТБУРҐ	506	ТОЛІДО, Огайо	165, 167

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття Зборів;
2. Прийняття протоколу попередніх Зборів;
3. Звіти Управи та їх прийняття;
4. Вибір нової Управи;
5. Плянування нової праці;
6. Закриття Зборів.

ПОЧАТОК ЗБОРІВ — в год. 7:00 вечора.

У Зборах візьмуть участь:

д-р Ярослав ПАДОХ — гол. секретар УНСоюзу,
Володимир ДІДИК — гол. радний УНСоюзу,
мгр. Іван СКОЧИЛЯС — ... організатор УНС.

УВК „Плай" їде до Даллас, Тексас на першенства відбиванки ЗДА

На останньому турнірі за першенство Сходу ЗДА у Вашингтоні Український Відбиванковий Клюб „Плай" знову здобув чемпіонат та Чашу першуна, перемагаючи з гарними вислідами точок і сетів всіх своїх суперників. Турнір почався в чотирьох групах по 4 команди, де грали ці учасники системою кожний з кожним. В групі „Плаю" були ще YMCA Кемден, Вашингтон та Вілмінґтон, серед яких українці здобули перше місце і цим закваліфікувалися до півфіналу турніру. У півфінальній зустрічі „Плай" легко розправився зі сусідами з Нюарку, Н.Дж., розгромлюючи їх в двох сетах з вислідами 15:2 та 15:3. У фіналі зустрів „Плай" свого постійного суперника на чемпіонат — YMCA Вунсакет, з яким "Ukrainians", як і передбачували всі американці, впоралися теж, перемагаючи в двох сетах 15:12 та 15:7. Починаючи з четвер 12 травня 1960 в Даллас, Тексас, відбудеться великий турнір кращих команд відбиванки за чемпіонат цілих ЗДА. В ньому одиноким представником Сходу буде саме У.В.К. „Плай", який змагається під назвою "Ukrainians". Це вже другий рік українці будуть заступлені в такому турнірі. Інженер Лепкалюк висилає відбиванкарів „Плаю" на цей турнір у найкращому складі та подбав за те, щоб змагуни в даному випадку не були втомлені подорожжю до Даллас. Всі змагуни їдуть на ці змагання джетовим літаком у четвер рано, а на четвер по полудні вже мають плаївці запляновану першу зустріч у цих першенствах ЗДА. Попереднього року У.В.К. „Плай" через контузію свого кращого змагуна зайняв у такому турнірі тільки шосте місце. Цього року можна мати надії на краще.

(в. с.)

Соммерфілд пропонує збільшити на один цент поштові оплати

Вашингтон. — Головний поштмайстер Артур Е. Соммерфілд проєктує збільшити поштові оплати на один цент. Згідно з проєктом звичайний лист мав би коштувати 5 центів замість 4; поштова картка 4 центи (3); летунський лист 8 центів (7); летунська поштова картка 6 центів (5). Крім посилок першої кляси мали б бути збільшені і оплати від посилок другої кляси на 40 відсотків — це відноситься до оплати запересилання часописів і журналів: оплата від посилок третьої кляси (оголошеневі повідомлення) на 25 відсотків. Соммерфілд зізнавав у сенатській комісії поштових справ, де його пропозиції знайшли прихильне прийняття.

Стассен організує кампанію проти кандидатури Ніксона

Филаделфія. — Провідник филаделфійських республіканців Вилбур Г. Гамілтон заявив, що ведену там кампанію проти кандидатури Ніксона на Президента ЗДА започаткував правдоподібно Гаролд Е. Стассен, колишній безуспішний кандидат на віце-президента. На думку Гамілтона, ця кампанія є в своїй основі фальшивою і шкідливою для інтересів республіканської партії. Гамілтон ствердив у дальшому, що кампанія проти Ніксона закінчиться такою ж невдачею, як намагання Стассена в 1956 р. підважити кандидатуру Ніксона і самому здобути номінацію на віце-президента. Політичні обсерватори висловлюють здогад, що Стассен започаткував кампанію проти Ніксона, щоб висунути себе, як компромісового кандидата, на перший плян у виборах на Президента ЗДА, а коли б це не повелося, то щоб здобути хоч кандидатуру на віце-президента. Заатакував Стассена за його кампанію проти Ніксона теж і стейтовий провідник республіканців Дж. L. Блум. Сам Стассен покищо на ці атаки не відповів.

Пірати вбили команданта рятункового човна і втекли на ньому до Куби

Нассав, Багамські острови. — В неділю 24-го квітня 55-річний командант і власник рибальського човна „Мюріел III" Анґус Бовтрайт поплив до маленького острівчика в групі островів Кей Сол у віддалі 100 миль від Маямі на Флориді, бо там, згідно з радіовим звітом, були люди, з розбитого човна. Коли човен „Марюел III" зближався до острова, до нього підплили два чоловіки — та хотіли захопити човен, що приплив на їхній рятунок. Коли капітан Бовтрайт не давав їм свого човна, пірати два рази пострелили його, всіли на човен і відплили в напрямі острова Куби. Невідомо, яка причина цього злочину. Надбережна сторожа з Флориди вислала літак і озброєний човен, але злочинці вспіли вже були знайтися на кубинських територіяльних водах. Крім двох злочинців, які втекли на Кубу, була ще на цьому незамешканому острові пані Барбара Тейбел, жінка одного з втікачів на Кубу. Вона була на острові від 19-го квітня, коли розбився був їхній яхт „Стар". Пізніше виявилося, що обидва втікачі до Куби були фальшивниками чеків, і за ними шукала поліція в Кі Вест на Флориді.

Посмертні Згадки

Іван ГЕЛЕТА, — довголітній член і бувший секретар Т-ва „Клюб Поступовий", Відд. 70 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер, 24-го квітня 1960 року, на 64 році життя. Покійний походив із с. Торки, пов. Перемишль, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив в 1921 році. Покійний полишив у смутку дружину, доньку та 3-ох внуків. Похорон відбудеться в четвер, 28-го квітня 1960 р., в год. 9:00 ранку, з пох. заведення І. Ковальчика до української кат. церкви св. ап. Петра і Павла, а опісля на цвинтар Holy Cross Cemetery в North Arlington, N. J. Вічна Йому Пам'ять.

П. Костик, секр.

Дмитро ЧАЙКА, — довголітній член Т-ва „Клюб Поступовий", Відд. 70 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер 24-го квітня 1960 р., на 73-му році життя. Покійний походив із с. Загочіпє, пов. Ліско, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1919 р. Полишив у великому смутку дружину, 2 синів, 2 доньки, брата, сестру в старім Краю та 10 внуків. Похорон відбудеться в середу, 27-го квітня 1960, в год. 9:00 ранку, з пох. заведення І. Ковальчика, до української кат. церкви св. ап. Петра й Павла, а опісля на цвинтар Holy Cross Cemetery, в North Arlington, N. J. — В. Й. П.!

П. Костик, секр.

ТАРЗАН, ч. 4443. Вмирає.

— Чи ви маєте провідника, білого ловця, — запитав Тарзан. — Так, відповіла Бетті, але він лежить хворий кілька миль звідсіля.

Знизивши плечима, мавполюд запропонував Бетті йти за ним, коли він для дослідів йшов до її табору.

Панувала тиша, — Тарзан дослідив одно з шатер... І там знайшов хорого ловця, який маячив у чорній гарячці!